

Sygn. akt **III AUa 2321/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Goss-Kokot

Sędziowie: SSA Marta Sawińska (spr.)

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz

Protokolant: st. sekr. sądowy Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2017 r. w Poznaniu

sprawy **L. R.**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w P. P. Terenowa w R.**

o wysokość emerytury rolniczej

na skutek apelacji L. R.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 26 maja 2015 r. sygn. akt VII U 3161/14

oddala apelację.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Marta Sawińska
------------------------------------	-----------------------	--------------------

UZASADNIENIE

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego decyzją z dnia 13 maja 2014r., znak: (...) przyznał **L. R.** emeryturę rolniczą od dnia 25.04.2014r. w kwocie przysługującej do wypłaty 724,14 zł miesięcznie.

Od powyższej decyzji odwołał się L. R., podnosząc, że wyliczenia KRUS są błędne.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 26 maja 2015 r. wydanym w sprawie VII U 3161/14 Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział VII Ubezpieczeń społecznych oddalił odwołanie L. R. od decyzji Prezesa KRUS z dnia 13 maja 2014 r.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

Odwołujący L. R. urodził się (...) W okresie od 21.09.1967r. do 15.05.1971r. odwołujący uczył się zawodu w Technikum (...). Od 20.07.1971r. do 30.09.1972r. i od 28.11.1973r. do 26.03.1975r. odwołujący pracował zawodowo, a od 27.10.1972r. do 29.10.1973r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Odwołujący był posiadaczem gospodarstwa rolnego. w okresie od 01.07.1977 r. do 30.06.1982 r. odwołujący był zwolniony z opłacania składek („młody rolnik”) w okresie od 01.07.1982 r. do 31.12.1982 r. odwołujący był zobowiązany do opłacania składki określonej przez rolniczy organ rentowy. Za okres od 1.10.1996 r. -31.03.1997r., 01.01.1998r.-31.03.1999r. odwołujący nie opłacił składek.

Decyzją KRUS z dnia 29.11.2005r. stwierdzono wobec L. R. podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w zakresie ubezpieczenia wypadkowego, chorobowego i macierzyńskiego oraz emerytalno-rentowego i obowiązek opłacania składek od dnia 1.12.1996r. do 31.03.1997r., od 6.02.1998r. do 31.01.1999r., od 1.11.2005r. i zobowiązał go do zapłaty kwoty 1.377,20 zł plus odsetki.

Od powyższej decyzji odwołał się L. R.. Wyrokiem z dnia 5.09.2007r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił odwołanie (sygn. VII U 184/06). Po rozpoznaniu apelacji L. R. Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 6.11.2008r. (sygn. III AUa 502/08) zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję w punkcie V i stwierdził, że L. R. nie jest zobowiązany do zapłaty składek na ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie, emerytalno-rentowe za okres do 2 maja 1999r., a w pozostałym zakresie oddalił apelację.

W dniu 25.04.2014r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury rolniczej.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13.05.2014r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznał L. R. emeryturę rolniczą od dnia 25.04.2014r. w kwocie przysługującej do wypłaty 724,14 zł miesięcznie.

Rolniczy organ rentowy zaliczył odwołującemu następujące okresy pracy we własnym gospodarstwie rolnym: 1.04.1975r. – 31.12.1994r., 1.10.1996r. – 31.03.1997r., 1.01.1998r. – 31.03.1999r., 1.10.2005r. – 2.10.2011r., 26.10.2011r. – 31.03.2014r., 1.04.2014r. – 24.04.2014r.

Część składkowa wyniosła 27,49% emerytury podstawowej, tj. kwotę 232,14 zł. Do ustalenia części składkowej przyjęto:

- 5,50 lat opłacania składki na Fundusz Emerytalny (...) przypadające w okresie od 1.07.1977r. do 31.12.1982r.;
- 9,49 lat opłacania składki na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) w okresie od 1.01.1983r. do 31.12.1990r.;
- 12,50 lat podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu po dniu 31.12.1990r.

Część uzupełniająca wyniosła 776,89 zł tj. 92% emerytury podstawowej wynoszącej 844,45 zł. Liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej przekroczyła 20 lat o 7 pełnych lat a zatem 7x 0,5% dało 3,5 % a ostatecznie 95% -3,5%(po zaokrągleniu) wyniosło 92%. Wskaźnik wymiaru części uzupełniającej wynosił 0,92.

Część uzupełniająca podlega zawieszeniu w 20% z powodu nie osiągnięcia pełnego wieku emerytalnego (w przypadku odwołującego to wiek (...))

Wysokość zmniejszenia części uzupełniającej ze względu na wiek kształtuje się następująco: do 8/2014r. 5% x 4 lata=20%, od 09/2014r. 5% x 3 lata=15%, od 9/2015r. 5% x 2 lata=10%, od 09/2016r. 5% x 1 rok=5%, od 9/2017r. 5% x =0% - pełne świadczenie.

Ponadto rolniczy organ rentowy poinformował, że okresy pracy zawodowej od 20.07.1971r. do 30.09.1972r., od 28.11.1973r. do 31.03.1975r., 1.12.1994r. do 30.11.1996r., od 1.04.1997r. do 5.02.1998r. oraz okres służby wojskowej od 27.10.1972r. do 29.10.1973r. nie zostały doliczone do stażu pracy.

Powyższej decyzji, zaskarżonej przez L. R., odwołujący zarzucał niedoliczenie do ustalenia części składkowej:

- lat prowadzenia gospodarstwa rolnego i pracy w nim przed 1.07.1977r.;
- okresów podlegania ubezpieczeniu rolnemu od 1.10.1996r. do 31.03.1997r., od 1.01.1998r. do 31.03.1999r.;
- podlegania ubezpieczeniu społecznemu w ZUS;
- okresów płaconych wyższych składek na ubezpieczenia rolnicze w ramach prowadzenia działów specjalnych;
- lat z tytułu czynnej służby wojskowej.

Ponadto zdaniem odwołującego w części uzupełniającej emerytury zmniejszenie winno wynosić 15%.

W piśmie procesowym z dnia 19.09.2014r. odwołujący sprecyzował swoje żądanie, wskazując, że podtrzymuje odwołanie w zakresie:

- niezaliczenia przez KRUS części składkowej za okres 1.10.1996-31.03.1997, 01.01.1998-31.03.1999, a jedynie zaliczenie tego okresu do pracy w gospodarstwie rolnym i nieszanowanie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 6.11.2008r., sygn. AUa 502/08;
- błędnego obliczenia wskaźnika części składkowej po 31.12.1990r. i umniejszenie części składkowej emerytury podstawowej;
- niewłaściwego wyliczenia części uzupełniającej emerytury podstawowej;
- wysokości zawieszenia części uzupełniającej.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy wskazał, że spór w przedmiotowej sprawie sprowadzał się do stwierdzenia, czy rolniczy organ rentowy prawidłowo wyliczył wysokość emerytury rolniczej odwołującego.

Rozstrzygając powyższą kwestię sporną, Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności przywołał przepisy stanowiące podstawę przyznania odwołującemu prawa do emerytury rolniczej, tj. art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity Dz. U. z 2013r. poz. 1403), a także określające zasady zgodnie, z którymi ustalana jest wysokość świadczenia emerytalnego, tj. art. 25 przywołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Analiza treści przywołanych przepisów i stanu faktycznego sprawy doprowadziła Sąd Okręgowy do wniosku, że rolniczy organ rentowy prawidłowo ustalił wysokość świadczenia odwołującego.

Sąd Okręgowy wskazał, powołując się na treść art. 6 pkt. 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, że organ rentowy zasadnie nie zaliczył do obliczenia części składkowej emerytury rolniczej okresów: 1.10.1996r.-31.03.1997r., 01.01.1998r.-31.03.1999 r. Za te okresy odwołujący nie opłacił bowiem składek na ubezpieczenie społeczne rolników, choć składki te były należne, co wynika również z powoływanego przez odwołującego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu (III AUa 502/08).

W ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo również obliczono okres składkowy za lata opłacania składek od działów specjalnych. W latach 1983,1984,1987,1988 roczna składka nie była wyższa niż 120% przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku, natomiast za pozostałe lata organ rentowy dokonał wyliczeń zgodnie z art. 25 ust 3 pkt 3.

Z kolei część uzupełniająca wynosi 95% emerytury podstawowej, jeżeli liczba lat przyjęta do ustalenia części składkowej, lecz bez uwzględnienia skutków art. 25 ust. 3, jest mniejsza od 20; przy każdym pełnym roku od 20 lat część uzupełniająca zmniejsza się o 0,5% emerytury podstawowej (art. 26 ust. 1 ustawy). Część uzupełniająca nie może wynosić mniej niż 85% emerytury podstawowej, a suma części uzupełniającej i części składkowej nie może

być mniejsza od emerytury podstawowej, z zastrzeżeniem ust. 3 (art. 26 ust. 2). Wyliczenia w zakresie ustalenia części składkowej i uzupełniającej zostały zawarte w części faktycznej uzasadnienia i nie wymagają w tym miejscu powtórzenia.

Prawidłowo została, zdaniem Sądu Okręgowego, przez pozwanego również wyliczona także wysokość zawieszenia części uzupełniającej emerytury. Zgodnie z art. 26 ust. 3 ustawy jeżeli rolnik nabywa prawo do emerytury rolniczej, o której mowa w art. 19 ust. 2, określoną w myśl ust. 1 część uzupełniającą zmniejsza się o 5% emerytury podstawowej za każdy pełny rok dzielący uprawnionego od wieku emerytalnego. Tak ustaloną część uzupełniającą zwiększa się o 5% emerytury podstawowej po upływie każdego pełnego roku dzielącego uprawnionego od wieku emerytalnego. Wbrew twierdzeniom odwołującego organ rentowy nie dokonał zmniejszenia miesięcznego, ale rocznego mając na uwadze datę osiągnięcia przez odwołującego wieku emerytalnego. Przepis art. 26 ust. 3 ustawy nie posługuje się pojęciem roku kalendarzowego.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego, pozwany prawidłowo ustalił wysokość przyznanej odwołującemu emerytury rolniczej. Mając to na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz treść powołanych przepisów prawa materialnego oddalił wniesione w sprawie odwołanie.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia, zaskarżając je w całości wywiódł odwołujący L. R.. Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie odwołania, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I Instancji. Nadto apelujący wniósł o zasądzenie od rolniczego organu rentowego zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu apelacji L. R. podkreślał, że Sąd Okręgowy dokonał błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego i nie uwzględnił wszystkich podnoszonych przez niego zarzutów.

W szczególności apelujący wskazywał, iż niezasadnie przy ustalaniu części składkowej emerytury nie uwzględniono faktu, iż opłacał on wyższe składki na ubezpieczenie społeczne rolników w latach 1982-1991 (w szczególności niezasadnie nie uwzględniono mu w obliczeniach roku 1987 i 1988). Wskazane powyżej okresy zdaniem apelującego powinny natomiast mieć wpływ na wysokość części składkowej jego emerytury. Jednocześnie apelujący wskazał, iż w okresie od 01.01.1982 do 31.12.1991 prowadził w ramach swojego gospodarstwa rolnego dział specjalny, co oznaczało, iż w tym czasie opłacał wyższą składkę, jednak jego zdaniem i ta okoliczność nie została uwzględniona przez organ rentowy, a później Sąd Okręgowy.

Nadto apelujący wskazał, iż Sąd Okręgowy dokonał błędnej interpretacji brzmienia art. 25 ust 1 w zw. z art. 6 pkt 4 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i niezasadnie przyjął, że okresy od 1.10.1996 r. do 31.03.1977 r. oraz od 1.01.1988 r. do 31.03.1999 r. nie można zaliczyć do części składkowej, gdyż nie opłacał w tym czasie należnych składek, chociaż Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrokiem z dnia 6.11.2008 r. w sprawie III AUa 502/08 zwolnił go z obowiązku ich opłacania ponieważ należności uległy wygaśnięciu. Apelujący podkreślał, że żadne brzmienie przepisu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie wskazywało, że z uwagi na niezapłacenie składek, okres w którym składki nie były opłacane nie zostanie uwzględniony przy obliczaniu emerytury i część składkowa zostanie stosunkowo umieszczona.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Sąd Apelacyjny wskazuje, iż wniesiony przez odwołującego środek zaskarżenia nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 maja 2014 r., rolniczy organ rentowy Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przyznała odwołującemu L. R. prawo do emerytury w wysokości wskazanej w treści decyzji. Bezsporne jest to, że odwołujący spełniał przesłanki do przyznania mu prawa do emerytury.

Świadczenie o które wniosowała L. R., zgodnie z art. 24 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 277 – dalej ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników) składa się z dwóch

części, a mianowicie części składkowej i części uzupełniającej. Dla każdej z tych części ustala się wskaźnik wymiaru. W przedmiotowej sprawie sporne pozostawało to, czy organ rentowy w sposób prawidłowy wyliczył wysokość świadczenia emerytalnego odwołującego, a dokładniej wysokość części składkowej tego świadczenia.

Zasady ustalania wysokości części składkowej świadczenia emerytalnego zostały określone w art. 25 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Część składkową ustala się przyjmując po 1% emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu, z uwzględnieniem ust. 2-7. Niepełne lata przelicza się odpowiednio, z uwzględnieniem art. 21a (vide art. 25 ust 1 przywołanej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników).

W tym miejscu od razu należy wyjaśnić, że stosownie do definicji zawartej w art. 6 pkt 14 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, ilekroć w ustawie mówi się o okresach podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się przez to tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na to ubezpieczenie, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

Definicja ta odnosi się również do ustępu 2 art. 25 ustawy, w myśl którego do liczby lat wymienionych w ustępie 1 dolicza się liczbę lat:

- 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w okresie od dnia 1 stycznia 1983 r. do dnia 31 grudnia 1990 r.;
- 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym w okresie od dnia 1 lipca 1977 r. do dnia 31 grudnia 1982 r., za który była opłacana składka na Fundusz Emerytalny (...);
- 4) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym - bez podlegania innemu ubezpieczeniu społecznemu - po ukończeniu 16. roku życia, przypadających przed dniem 1 lipca 1977 r., jednak nie wcześniej niż 25 lat przed spełnieniem warunków nabycia prawa do emerytury rolniczej lub renty inwalidzkiej rolniczej.

Ustęp 2a stanowi z kolei, że do liczby lat, o których mowa w ust. 1, dolicza się również liczbę lat:

- 1) podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych, podlegania ubezpieczeniu społecznemu lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podlegania zaopatrzeniu emerytalnemu przypadającemu po tej dacie,
- 2) działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- 3) odbywania czynnej służby wojskowej w Wojsku Polskim lub okresy jej równorzędne albo zastępczych form tej służby, przypadających przed dniem 1 stycznia 1999 r.

- jeżeli z tego tytułu ubezpieczonemu nie przyznano emerytury lub renty na podstawie odrębnych przepisów.

Ustęp 2b stanowi, że powyższego przepisu (2a) nie stosuje się przy ustalaniu wysokości emerytury rolniczej dla osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r.

Zgodnie z ustępem 3 jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, za rolnika i jego małżonka opłacono roczną składkę na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości wyższej niż 120% przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku, zamiast jednego roku przyjmuje się okres dłuższy, odpowiadający wskaźnikowi indywidualnego wymiaru składki w danym roku. Wskaźnik ten oblicza się w następujący sposób:

- 1) kwotę opłaconej składki rocznej wymierzonej od hektarów przeliczeniowych i działów specjalnych oraz od osób ubezpieczonych w danym gospodarstwie rolnym, z wyjątkiem domowników, dzieli się przez liczbę tych osób; przy

ustalaniu kwoty opłaconej składki wlicza się również kwoty przyznanych ulg i zwolnień, nie wlicza się jednak nieopłaconej części składki za 1990 r., jeżeli jej opłacenie było dobrowolne;

2) tak obliczoną kwotę dzieli się przez 120% przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku.

Zgodnie z ustępem 4 art. 25 okresy, o których mowa w ust. 2a pkt 1, przelicza się w wymiarze półtorakrotnym. Nie dotyczy to jednak okresów podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania świadczeń dla bezrobotnych. Za każdy rok przypadający w okresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 4, przyjmuje się 0,5% emerytury podstawowej (ustęp 5). Jeżeli uprawniony do renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu łącznie z okresami, o których mowa w ust. 2 i 2a, krócej niż przez 5 lat, przyjmuje się, że okres opłacania składki wynosi 5 lat (ustęp 6). Przepisu ust. 6 nie stosuje się, jeżeli całkowita niezdolność do pracy powstała wskutek wypadku przy pracy rolniczej lub rolniczej choroby zawodowej. W takim przypadku uprawnionemu do okresu opłacania składki dolicza się okres dzielący go od osiągnięcia wieku 60 lat (ustęp 7).

Zgodnie z ustępem 8 art. 25, Minister Pracy i Polityki Socjalnej ogłosi w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przeciętną roczną wysokość emerytury podstawowej w latach 1983-1990.

Analiza treści powyższych przepisów i ocena zgromadzonego materiału dowodowego, uzupełnionego przez Sąd Apelacyjny, doprowadziła Sąd odwoławczy do wniosku, iż prawidłowo Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja odpowiada prawu.

Zauważyć należy, iż Sąd Okręgowy dokładnie w pisemnych motywach swojego rozstrzygnięcia wyjaśnił w jaki sposób były obliczane poszczególne elementy części składkowej emerytury rolniczej odwołującego i jego wyjaśnienia – wbrew twierdzeniom apelującego – znajdują oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, który Sąd Okręgowy ocenił w sposób prawidłowy. W żadnej mierze w przedmiotowej sprawie nie doszło zatem do błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego, albowiem wnioski Sądu Okręgowego, co należy szczególnie podkreślić, znajdują oparcie w wiarygodnych dowodach z dokumentów. Przeprowadzone uzupełniające postępowanie dowodowe, utwierdziło Sąd Apelacyjny w przekonaniu, iż rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego było słuszne i co najważniejsze odpowiadało prawu, albowiem wysokość świadczenia emerytalnego odwołującego, w zaskarżonej decyzji, została obliczona w sposób prawidłowy, uwzględniający treść obowiązujących przepisów prawnych i wszystkie bezsporne, wynikające z dokumentów, okoliczności faktyczne sprawy.

L. R. w apelacji podkreślał, iż organ rentowy, a później Sąd Okręgowy nie uwzględniał przy wyliczeniu wysokości jego emerytury rolniczej składek opłaconych z tytułu prowadzenia przez niego działów specjalnych produkcji rolnej za lata 1983-1986 i 1989-1990., a także tego, że jako „młody rolnik” był zwolniony z obowiązku opłacania składek przez pewien okres. Na potwierdzenie swoich słów odwołujący przedłożył pismo z dnia 20.10.2014 r. wydane przez KRUS zawierające szczegółowy wykaz lat zwiększonej składki na ubezpieczenie w ramach gospodarstwa rolnego z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej (k. 75) oraz zaświadczenie Wójta Gminy K. wskazujące, że L. R. w latach 01.01.1982 r. – 31.12.1991 r. prowadził uprawy specjalne – szklarnie (k. 74). Nadto apelujący wskazywał, iż nie było podstaw w jego ocenie do nie zaliczenia mu do części składkowej okresów od 01.10.1996 do 31.03.1977 oraz okresu od 01.01.1988 r. do 31.03.1999 r., tylko dlatego, że w tym czasie nie opłacał składek ubezpieczeniowych, gdyż bezspornie podlegał w tym czasie obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalno – rentowym z obowiązkiem opłacania składek, co wprost oznacza, iż automatycznie te okresy powinny być mu uwzględniane, zwłaszcza, że należność z tytułu nieopłaconych składek wygasła (co zostało stwierdzone wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 06.11.2008 r. sygn. III AUa 502/08).

Odpowiadając na zarzuty apelującego, Sąd Apelacyjny zauważa w tym miejscu, iż nie było sporne to, że odwołujący prowadził specjalną działalność rolną, zwłaszcza, że przedłożone przez niego pismo z 20.10.2014 r., znane było Sądowi Okręgowemu na etapie wydawania rozstrzygnięcia (k. 28 akt sądowych). W celu jednak wyjaśnienia czy rolniczy organ rentowy uwzględnił dane wynikające z przedmiotowego pisma w swoich obliczeniach, Sąd Apelacyjny zobowiązał KRUS do sprecyzowania jakie okresy prowadzenia działów specjalnych uwzględnił do obliczenia wysokości emerytury odwołującego, w szczególności, czy uwzględniono 4 kwartały 1990 r., za które opłacono składki, co wynika z treści

pisma KRUS z dnia 20.10.2014 r. oraz na jakiej podstawie nie uwzględniono okresów prowadzenia działalności rolnej od 1 lipca 1977 r. do 30 czerwca 1982 r. – jako „młody rolnik”, skoro odwołujący korzystał w tym okresie ze zwolnienia w opłacaniu składek na podstawie art. 40 ustawy z 27.10.1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin.

W odpowiedzi na przedmiotowe zobowiązanie KRUS w piśmie z dnia 12.10.2016 r., (k. 90 akt sądowych) wskazał, iż uwzględnił wysokość opłaconych składek z tytułu działów specjalnych produkcji rolnej za lata od 1983 do 1986 i od 1989 do 1990. Jednocześnie rolniczy organ rentowy wskazywał, że z treści pisma z dnia 20.10.2014 r. wynika wprost, że składka z tytułu prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej za rok 1987 i 1988 nie była opłacona. Z kolei za rok 1990 do obliczenia wysokości emerytury rolniczej uwzględniono cztery kwartalne raty opłacone z tytułu prowadzenia działów specjalnych składki po 15 000,00 zł za każdy kwartał, co dało łącznie za cały rok 1990 kwotę 60 000,00 zł. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że obok składek z tytułu prowadzenia działów specjalnych opłaconych przez odwołującego, do wyliczenia wysokości emerytury rolniczej odwołującego uwzględniono kwoty opłaconych przez niego zgodnie z art. 43 ust 1 ustawy z dnia 14.12.1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin składek: od ubezpieczonego (składka osobowa) oraz składek od każdego pełnego ha przeliczeniowego. Organ rentowy wskazał także w przedmiotowym piśmie, iż wbrew twierdzeniom odwołującego, zgodnie z treścią art. 25 ust 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przy ustalaniu wysokości części składkowej emerytury rolniczej L. R. uwzględnił okres od 01.07.1977 r. do 30.06.1982 r., tj. okres w którym korzystał on ze zwolnienia z opłacania składek wynikającego z art. 40 ustawy z dnia 27.10.1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeń dla rolników i ich rodzin – jako „młody rolnik”, licząc po 1% do części składkowej emerytury za każdy pełen rok. Łącznie za cały okres zwolnienia z opłacania składek do części składkowej emerytury odwołującego zostało doliczone 5%.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że powyższe wyjaśnienia są zgodne z dokumentacją znajdująca się w aktach rentowych dotyczących odwołującego, tj. z treścią raportu o ustalenie uprawnień do świadczenia (k. 52 akt rentowych) i z treścią informacji zawartych w piśmie z dnia 20.10.2014 r. wskazywanym przez odwołującego. Powyższe świadczy o tym, że wbrew twierdzeniom odwołującego przy ustalaniu wysokości składkowej należnego mu świadczenia emerytalnego uwzględniono okres w którym opłacał on wyższe składki w latach 1982-1991 r., przy czym podkreślić należy, iż:

- został uwzględniony w obliczeniach okres od 01.07.1977 r. do 30.06.1982 r., kiedy odwołujący był zwolniony z obowiązku opłacania składek, jako „młody rolnik”(jak wynika z treści przywołanego raportu organ rentowy uwzględnił 5,50 lat x 1% - zgodnie z treścią art. 25 ust 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników)
- nie podlegał zaliczeniu rok 1987 i 1988 – czyli lata w których składka nie była opłacana;
- zostały uwzględnione cztery kwartalne raty opłacone z tytułu prowadzenia działów specjalnych za cały rok 1990.

Zgodnie z art. 25 ust. 1 in principio ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, część składkową emerytury ustala się przyjmując po 1 % emerytury podstawowej za każdy rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. Z zarzutu odwołującego podnoszonego w apelacji wynika, że w jego ocenie do ustalenia części składkowej świadczenia emerytalnego powinny być uwzględnione okresy obowiązkowego ubezpieczenia rolniczego, mimo że nie zostały za nie opłacone składki na to ubezpieczenie. Pogląd ten jest błędny, gdyż nie jest wystarczające poprzestanie na językowej wykładni tego przepisu. Sugerowałaby ona, że opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne rolników nie ma znaczenia dla ustalenia wysokości emerytury, natomiast normatywnie istotna jest wyłącznie okoliczność podlegania temu ubezpieczeniu z mocy ustawy. Tym samym nieopłacenie składek na obowiązkowe ubezpieczenie rolników w pewnym okresie nie stałoby na przeszkodzie, aby okres ten był uwzględniony w części składkowej emerytury. Takie założenie jest zupełnie niezasadne i pozbawione jakichkolwiek podstaw prawnych. Błędnie bowiem odwołujący uważa, iż niezależnie od tego czy opłacał on składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe, czy też nie, okres w którym bezspornie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalno – rentowym powinien być mu w całości uwzględniany przy ustalaniu części składkowej należnego mu świadczenia emerytalnego.

Sąd Apelacyjny zauważa, że stosownie do art. 19 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, jednym z warunków przyznania prawa do emerytury rolniczej jest podleganie ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co

najmniej 100 kwartałów. Z kolei w myśl przywołanego już art. 6 pkt 14, ilekroć w ustawie jest mowa o okresach podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się tylko takie okresy, za które opłacono przewidziane w odpowiednich przepisach składki na te ubezpieczenia, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek. Z przytoczonych regulacji prawnych wynika, że przesłanką uzyskania prawa do emerytury jest podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników w rozumieniu opłacania składek na to ubezpieczenie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2008 r., I UK 346/07, OSNP 2009 nr 17-18, poz. 236). Nie sposób przyjąć zatem, że inna zasada obowiązuje w przypadku ustalania wysokości emerytury i że w tym przypadku mogą zostać uwzględnione okresy, których nie zalicza się przy ustaleniu prawa do tego świadczenia. Przepis art. 25 ust. 1 ustawy, choć wprost nie posługuje się terminem „okres podlegania ubezpieczeniu społecznemu”, to „mówi” właśnie o okresach podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu, bo „rok podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu” to nic innego jak „okres podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu”. Przyjąć więc należy, że przepis ten uzależnia wysokość emerytury od długości okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu (rolniczemu), za który opłacono składkę na to ubezpieczenie (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 176/11, Legalis nr 950281)

Sąd Apelacyjny zauważa także, że rozróżnienie okresów wymienionych w art. 25 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wiąże się z tym, że w tych okresach obowiązywały odrębne zasady podlegania ubezpieczeniom społecznym rolników oraz odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne rolników. Przypomnieć należy, że do 30 czerwca 1977 roku rolnicy indywidualni nie byli objęci ubezpieczeniami społecznymi. Dopiero ustawa z dnia 27 października 1977 r. o zaopatrzeniu emerytalnym oraz innych świadczeniach dla rolników i ich rodzin (Dz.U. Nr 32, poz. 140) wprowadziła obowiązek ubezpieczenia rolników indywidualnych. W myśl art. 37 ust. 1 i 2 tej ustawy utworzono fundusz emerytalny rolników, tworzony ze składek opłacanych przez rolników oraz z dotacji budżetu Państwa. Obowiązek opłacania składek stosownie do art. 38 tej ustawy powstawał od pierwszego dnia miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego, a ustawał - z końcem miesiąca kalendarzowego, w którym rolnik przestał prowadzić gospodarstwo rolne. Podstawę wymiaru składek stanowił przychód szacunkowy z gospodarstwa rolnego. Zwolnienie z obowiązku zapłaty składek dotyczyło tylko rolników, którzy rozpoczęli prowadzenie gospodarstwa rolnego przed ukończeniem 35 lat życia, przez okres pierwszych 5 lat gospodarowania (art. 40 ustawy).

Powołana wyżej ustawa z 27 października 1977 roku o zaopatrzeniu emerytalnym rolników utraciła moc z dniem 1 stycznia 1983 roku i została zastąpiona ustawą z dnia 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (t.j. Dz.U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133). W myśl przepisów tej ustawy ubezpieczenie społeczne rolników i ich rodzin było obowiązkowe, z wyłączeniem osób, które podlegały innemu ubezpieczeniu społecznemu oraz z ubezpieczeń określonych tą ustawą zostały wyłączone osoby użytkujące wyłącznie grunty stanowiące własność związków wyznaniowych. Obowiązek ubezpieczenia wynikający z wymienionej wyżej ustawy z 14 grudnia 1982 roku wiązał się z obowiązkiem opłacania przez rolników prowadzących gospodarstwa rolne składek na Fundusz Ubezpieczenia Społecznego (...) od 1 dnia miesiąca, w którym rolnik rozpoczął prowadzenie gospodarstwa rolnego. Rolnik był zobowiązany do opłacania składek również za domowników (art. 44). Zatem na gruncie tej ustawy obowiązek ubezpieczenia wiązał się z obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenia rolników.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że rolnik, który nie płacił składek w czasie obowiązywania powołanej ustawy z 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników nie może skutecznie domagać się uwzględnienia w części składkowej renty rolniczej okresów obowiązkowego ubezpieczenia rolników, za które nie została opłacona składka na to ubezpieczenie. Inaczej mówiąc okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym, o których mowa w art. 25 ust. 2 pkt 1 obecnie obowiązującej ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, to okresy za które opłacono składki w okresie obowiązywania ustawy z 14 grudnia 1982 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i ich rodzin.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny wskazuje, że odwołujący nie może domagać się uwzględnienia w części składkowej okresów, w których w rzeczywistości nie opłacał składki na ubezpieczenie emerytalno – rentowe. Fakt, iż wyrokiem z dnia 6.11.2008 r. III AUa 502/08 Sąd Apelacyjny w Poznaniu stwierdził, że odwołujący nie jest zobowiązany do opłaty zaległych składek z uwagi na ich przedawnienie – nie oznacza automatycznie – tak jak sugeruje to odwołujący, że okresy, w których składki nie były opłacane podlegają w jego przypadku zaliczeniu przy ustalaniu

części składkowej emerytury, zgodnie z treścią art. 25 ust 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Stwierdzone w przywołanym rozstrzygnięciu Sądu Apelacyjnego przedawnienie tych należności, świadczy tylko o tym, że rolniczy organ rentowy nie może domagać się już od odwołującego spłaty powstałej zaległości.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Apelacyjny wskazuje raz jeszcze, że zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego odpowiada jak najbardziej prawu, albowiem zasadnie Sąd I instancji stwierdził, że wysokość świadczenia emerytalnego odwołującego ustalona w kwestionowanej przez L. R. decyzji z dnia 13 maja 2014 r., została określona w sposób prawidłowy, w odpowiedniej wysokości przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności faktycznych i prawnych.

Tym samym, apelacja wniesiona przez odwołującego z przyczyn wskazanych powyżej, została przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu na podstawie art. 385 k.p.c. oddalona.

del. SSO Małgorzata Aleksandrowicz	SSA Dorota Goss-Kokot	SSA Marta Sawińska
------------------------------------	-----------------------	--------------------